

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра документознавства і музейної справи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
в.о.проф. І. Звирілок С. В.

Протокол № 5 від 21.02. 2018 р.

ПРОГРАМА

Нормативної навчальної дисципліни

Науково-дослідна робота музеїв

підготовки бакалавра

напряму підготовки 6.020103 «Музейна справа та охорона пам'яток історії та культури»

Луцьк 2018

Програма навчальної дисципліни «Науково-дослідна робота музеїв» підготовки бакалавра, галузі знань 0201 «Культура», напряму підготовки 6.020103 «Музейна справа та охорона пам'яток історії та культур».

Розробник: Дмитренко Алла Адамівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри документознавства і музейної справи

Рецензент: Кінд-Войтюк Наталія Василівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри нової та новітньої історії України

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри документознавства і музейної справи

протокол № 8 від 26 . 01 . 2018 р.

Завідувач кафедри (Бондаренко Г. В.)

Програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною комісією факультету історії, політології і національної безпеки

Протокол № 3 від 8 . 02 . 2018 р.

Голова науково-методичної комісії факультету:

 (Карліна О. М.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика дисципліни
Денна форма навчання	Шифр і назва галузі знань: <i>0201 – Культура</i>	Нормативна
	Спеціальність: <i>6.020103 «Музейна справа та охорона пам'яток історії та культури»</i>	
Кількість годин / кредитів <i>144/4</i>	Освітня програма:	Рік навчання: <i>четвертий</i>
		Семестр: <i>восьмий</i>
		Лекції: <i>24 год.</i>
		Практичні (семінари): <i>24 год.</i>
ІНДЗ: <i>48 год.</i>	Освітній ступінь: <i>Бакалавр</i>	Самостійна робота: <i>48 год.</i>
		Консультації: <i>немає</i>
		Форма контролю: <i>залік</i>

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика дисципліни
Денна форма навчання	Шифр і назва галузі знань: <i>0201 – Культура</i>	Нормативна
	Спеціальність: <i>6.020103 «Музейна справа та охорона пам'яток історії та культури»</i>	
Кількість годин / кредитів <i>144/4</i>	Освітня програма:	Рік навчання: <i>четвертий</i>
		Семестр: <i>восьмий</i>
		Лекції: <i>24 год.</i>
		Практичні (семінари): <i>24 год.</i>
ІНДЗ: <i>48 год.</i>	Освітній ступінь: <i>Бакалавр</i>	Самостійна робота: <i>48 год.</i>
		Консультації: <i>немає</i>
		Форма контролю: <i>залік</i>

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна «Науково-дослідна робота музеїв» належить до переліку нормативних навчальних дисциплін і спрямована на оволодіння студентами знаннями про основні напрямки науково-дослідної роботи в музеях, її організацію та планування.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів формування у студентів цілісного уявлення про науково-дослідну роботу в музеях, спрямовану на отримання нових знань у сфері теорії і методики збирання, зберігання, обробки та використання музейних предметів. Основними завданнями навчальної дисципліни є: вивчення специфіки функціонування музеїв як поліфункціональних наукових центрів; характеристика основних напрямків дослідницької діяльності музеїв; особливості організації та планування наукових досліджень в музеї; форми взаємодії музеїв з іншими науковими установами і вузами; видавнича діяльність музеїв; засвоєння основних понять, пов'язаних з науково-дослідною роботою музеїв; з'ясувати місце сучасних інформаційних технологій у науково-дослідній роботі.

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни: навчальна дисципліна вивчається студентами четвертого курсу на основі знань, отриманих при вивченні історії України, музеології, науково-фондової та експозиційно-виставкової роботи, історії музейної у світі та ін. Дисципліна тісно пов'язана з рядом наук, використовуючи їхні досягнення і сприяючи розвитку відповідних галузей науки. Вирішуючи свої завдання, вона тісно взаємодіє з гуманітарними, природними і

технічними науками (історія, археологія, етнологія, біологія, зоологія, мистецтвознавство, літературознавство та ін.).

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- знання наукової та спеціальної термінології, користування базовими поняттями та термінами, виробленими в галузі науково-дослідної роботи в музеях;
- знати актуальні напрямки музеєзнавчих досліджень на сучасному етапі;
- роль і місце музею в системі науково-дослідних установ і вищих навчальних закладів;
- еволюція і найважливіші тенденції розвитку музеїв як центрів міждисциплінарних досліджень;
- своєрідність музею як науково-дослідної установи;
- основні напрямки, види і особливість науково-дослідної роботи в музеях;
- етапи становлення і розвитку музею як науково-дослідної установи;
- працювати з науково-довідковим апаратом та документами наукового архіву музею;
- особливості науково-методичної роботи в музеях;
- видавнича діяльність музеїв, види музейних видань;
- наукові дослідження у сфері музейної педагогіки;
- особливості науково-дослідної роботи у різнопрофільних музеях;
- науково-дослідна робота Волинського краєзнавчого музею, Музею археології та Музею етнографії Волині та Полісся при СНУ ім. Лесі Українки;
- формування проблематики, планування і організація науково-дослідницької роботи в музеях;
- самостійна робота з джерелами і спеціальною літературою по організації наукових досліджень в музеї;
- написання повідомлень з проблем науково-дослідної роботи музеїв;
- застосовувати сучасні інформаційні технології при проведенні науково-дослідної роботи музеїв.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ до курсу

Мета і завдання курсу «Науково-дослідна робота музеїв». Музеї як науково-дослідницькі і культурно-освітні центри. Становлення українських музеїв як дослідницьких установ. Об'єкти і суб'єкти науково-дослідницької діяльності музеїв. Науково-дослідницький характер роботи музейних працівників.

Нормативно-правова база науково-дослідної роботи музеїв. Закони «Про музеї та музейну справу», «Про наукову і науково-технічну діяльність». Визначення понять: наукова діяльність, наукова експедиція, наукова (науково-технічна) продукція, наукова (науково-технічна) робота, наукова (науково-дослідна, науково-технологічна, науково-технічна, науково-практична) установа, наукове видання, науковий підрозділ, науковий працівник, науковий (науково-технічний) проект, науковий результат, науково-організаційна діяльність. Статути

музеїв.

Основні поняття: наукові дослідження, наукові розробки, прикладні дослідження, фундаментальні (базові) дослідження. Місце науково-дослідної роботи в системі основних форм музейної діяльності. Результати науково-дослідної роботи музеїв.

Специфіка науково-дослідницької роботи в музеї. Наукова концепція музею. Наукові дослідження музейних зібрань та об'єктів культурної спадщини. Комплексний характер науково-дослідної роботи музеїв. Основні напрями науково-дослідницької роботи музею та музейних співробітників. Формування напрямів наукової роботи в музеї. Дослідження в межах профільних наукових дисциплін. Музеезнавчі дослідження. Вивчення музейних збірок і пам'яток. Взаємодія основних напрямків науково-дослідної роботи.

Характеристика основних джерел з науково-дослідної роботи музейних установ. Історіографія проблеми.

Тема 2. Наукові дослідження в музеях у межах профільних наук.

Вивчення музейних збірок і пам'яток.

Групи наукових досліджень. Фундаментальні (базові), прикладні і наукові дослідження.

Спеціальні наукові дослідження музейних працівників в обсязі профільних наук: історії, археології, етнології, географії, біології, зоології, мистецтвознавства, літературознавства та ін. Зв'язок музеїв із профільними кафедрами вищих навчальних закладів та науково-дослідними інститутами. Використання наукових досліджень представників української історіографії і суспільної думки, зарубіжних дослідників різних проблем.

Джерелознавчі дослідження і виявлення документальних властивостей музейних предметів та їх значення для розвитку профільних дисциплін. Основні складові досліджень в межах профільних дисциплін: збирання емпіричних даних; нагромадження і зберігання джерел; первинна обробка джерел; систематизація та узагальнення отриманих даних, перетворення їх в систему наукових фактів. Визначення способів введення в науковий обіг нових джерел. Вивчення можливостей їх використання. Розширення і поглиблення наукової проблематики.

Вивчення музейних колекцій в залежності від профілю музею. Відкриття нових пам'яток культури.

Науково-дослідні музеї України. Музеї Національної академії наук.

Пріоритетні напрями музеезнавчих досліджень у музеях різного профілю.

Тема 3. Загальні музеезнавчі дослідження

Основні напрями музеезнавчих досліджень та їх пріоритетність: наукове вивчення музейних фондів; розробка наукової концепції музею; наукова розробка концепцій експозицій та виставок; соціологічні дослідження в музеї, розробка питань методики музейної справи та ін.

Дослідження історії музейної справи та основних етапів, особливостей та перспектив розвитку музеїв; ролі окремих особистостей в розвитку музейної справи. Вивчення структури музеїв, їх колекцій.

Вивчення музейної збірки. Розширення джерельної бази на основі

отриманих знань про конкретні предмети і колекцію в цілому. Музейний предмет як основа музеєзнавчих досліджень. Отримання нових даних на основі вивчення музейної збірки.

Розширення міжмузейних контактів з метою оптимізації науково-дослідної роботи: спільні розробки наукових концепцій і тематико-експозиційних планів нових експозицій і виставок; підготовка і видання наукових статей, збірників, монографій, тематичних збірок, наукових записок, путівників, каталогів, тощо.

Основні напрями музеєзнавчих досліджень. Напрямки музейної діяльності, в яких присутні науково-дослідницькі компоненти: наукова концепція і комплектування фондів; науково-фондова робота; дослідження в галузі охорони і збереження музейних фондів, експозиційно-виставкової і культурно-освітньої роботи.

Тема 4. Наукові дослідження в процесі розробки наукової концепції музею та комплектування фондів.

Наукова концепція створення музею: обґрунтування мети і завдань, способів і засобів їх реалізації. Визначення профілю музеїв та способів їх функціонування і розвитку. Основні етапи розробки наукової концепції музею: 1) підготовка аналітичної довідки; 2) розробка «ідейного задуму» музею та визначення перспектив його розвитку; 3) створення генерального плану розвитку музею. Зв'язок наукової концепції і науково-дослідної роботи музею.

Наукова концепція створення Музею етнографії Волині та Полісся у структурі Волинського краєзнавчого музею.

Дослідницький аспект комплектування музейних фондів. Основні завдання комплектування. Науковий підхід до комплектування. Розробка наукової концепції і програми комплектування: мета, завдання, напрями, принципи, форми, методи комплектування. Розробка критеріїв відбору матеріалів до фондової збірки з метою документування процесу історичного, природничого, культурного розвитку у відповідності з метою і завданнями конкретного музею.

Види комплектування фондів: систематичне, тематичне, комплексне. Форми комплектування. Експедиція як форма комплектування фондів. Види експедицій: природничі, археологічні, етнографічні та ін. Методика експедиційної діяльності. Експедиційна документація. «Археологічний бум» XIX ст. і комплектування перших українських музеїв. Експедиції Волинського науково-дослідного музею у Житомирі та їх роль у комплектуванні музейних збірок. Експедиції Волинського краєзнавчого музею у міжвоєнний і повоєнний періоди. Внесок наукових працівників ВКМ у комплектування колекції Музею народної архітектури та побуту у Пирогово. Методика та завдання сучасних музейних експедицій. Проблеми дослідження новітньої історії. Пошукова робота.

Тема 5. Вивчення музейних предметів і колекцій.

Вивчення музейних предметів і колекцій як необхідна умова їх включення до наукового обігу. Джерелознавчий аналіз музейних предметів.

Теоретичне обґрунтування поняття «вивчення музейних предметів». Основні етапи вивчення музейних предметів.

Музейна атрибуція та експертиза: визначення, завдання, мета і функції.

Атрибуція як наукова галузь та комплекс досліджень. Виділення атрибутивних ознак музейного предмета. Експертиза музейних предметів. Мистецтвознавчі методи експертизи: стилістичний та іконографічний аналіз; вивчення літературних та документальних джерел. Техніко-технологічні методи експертизи: тестування в ультрафіолетовому та інфрачервоному випромінюванні; рентгенографія; хімічні та фізичні експерименти у лабораторних умовах; сучасні комп'ютерні технології.

Нормативна база атрибуції та експертизи культурних цінностей.

Класифікація музейних предметів: мета та види. Необхідність створення універсальної класифікації. Систематизація музейних предметів. Система каталогів. Сучасні електронні засоби систематизації і зберігання наукової інформації.

Критичний аналіз та інтерпретація (тлумачення) музейних предметів.

Тема 6. Дослідження в галузі зберігання й охорони музейних фондів.

Розробка наукових основ зберігання музейних предметів. Основні завдання зберігання й охорони фондів. Вироблення оптимальних умов забезпечення фізичного збереження музейних предметів. Технічне забезпечення збереження і охорони фондів. Кадрове забезпечення: реставратори, препаратори, таксидермісти.

Хімічні, фізичні, біологічні, металознавчі методи і методики дослідження впливу зовнішніх чинників на стан музейних предметів. Мікологічна експертиза. Вивчення температурного, вологісного, світлового, біологічного режимів збереження пам'яток. Дослідження процесів природного старіння різних матеріалів. Розробка вимог до умов зберігання музейних предметів в експозиціях та фондосховищах. Світлові нормативи. Сучасні технічні засоби для створення оптимальних режимів зберігання музейних предметів різних груп збереження.

Особливості зберігання творів мистецтва у Музеї Волинської ікони та Художньому музеї м. Луцька. Світловий, температурний і вологісний режим. Основні проблеми зберігання фондів Музею етнографії Волині та Полісся при Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки.

Режим охорони музейних предметів на попередження крадіжок, захисту від стихійних явищ (затоплень, землетрусів), війни, техногенних катастроф, актів вандалізму та ін. Культурна спадщина України. Правові засади збереження, відтворення та охорони культурно-історичного середовища. Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 8 червня 2000 р. Захист культурної спадщини в зоні Чорнобильської катастрофи. Державний науковий центр захисту культурної спадщини від техногенних катастроф.

Консервація та реставрація музейних предметів. Кодекс музейної етики ІКОМ про збереження музейних цінностей. Законодавчо-нормативна база консервації та реставрації пам'яток. Закон України «Про музеї та музейну справу». Основна мета консервації. Зупинення руйнівних процесів пам'яток. Захист об'єктів музейних предметів від подальших руйнувань, забезпечення збереження їхньої автентичності з мінімальним фізичним втручанням у пам'ятку. Науково-реставраційна діяльність музею. Особливості реставрації предметів різних груп збереження: металу, дерева, тканин, кераміки, творів живопису, графіки,

скульптури та ін. Реставраційна майстерня Музею Волинської ікони.

Тема 7. Наукові дослідження в процесі підготовки музейної експозиції.

Наукове проектування експозицій та виставок як складова дослідницької роботи музеїв. Основні етапи науково-дослідної роботи в процесі підготовки експозиції. Створення наукової документації експозиції / виставки (наукове проектування). Наукова концепція експозиції. Опрацювання архівних, музейних джерел та літератури. Відбір і наукове вивчення музейних предметів. Тематична структура експозиції виставки. Тематико-експозиційні плани (сценарій експозиції).

Наукове обґрунтування художнього проектування експозиції / виставки. Художня концепція експозиції та її складові. Стильові особливості експозиційного простору. Колірне просторово-композиційне вирішення експозиційних залів. Обладнання і технічні засоби експозиції / виставки.

Науково-дослідна діяльність з підготовки науково-допоміжних матеріалів виставки / експозиції. Створення чи виявлення карт, схем, планів тощо. Відтворення музейних предметів: реконструкції, макети та ін.

Використання комп'ютерного моделювання з метою виявлення найбільш оптимального варіанту експозиційного рішення.

Використання наукових знань профільних і суміжних галузей при підготовці музейних експозицій: психології, фізіології, дизайну та ін.

Підготовка путівників, каталогів виставок / експозицій.

Волинський краєзнавчий музей: наукові експозиційні теми відділів природи, давньої і новітньої історії та постійнодіючі виставки. Особливості побудови експозиції Музею археології та Музею етнографії Волині та Полісся при Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки.

Тема 8. Музеєзнавчі дослідження в галузі музейної комунікації

Музейна експозиція як форма музейної комунікації. Міждисциплінарний підхід до дослідження проблем музейної комунікації: музеєзнавчі, педагогічні, соціологічні, психологічні аспекти.

Музейні предмети як об'єкти комунікації. Вивчення наукової, інформативної, естетичної, соціокультурної та ін. цінності музейних предметів і їх вплив на емоційне сприйняття відвідувачами музейної експозиції. Роль музейно-психологічних досліджень в підвищенні ефективності комунікації.

Культурно-освітня діяльність музейних закладів як складова музейної комунікації. Розробка освітньої концепції музею. Всебічне вивчення музейної аудиторії. Розробка культурно-освітніх програм і проектів для конкретної аудиторії. Підготовка методичної документації для різних форм культурно-освітньої діяльності.

Музейно-педагогічні та музейно-соціологічні дослідження.

Музейна педагогіка як міждисциплінарна область наукового знання. Дослідження контактів музею з аудиторією. Роль музейної педагогіки у збереження історичної пам'яті і організації діалогу різних поколінь.

Музейна соціологія. Роль соціологічних досліджень у музеєзнавстві. Завдання і методи музейної соціології. Наукові підходи до проведення

соціологічних досліджень у музеях. Використання інструментів соціології у процесі збереження і передачі соціальної інформації засобами музейних предметів. Проблеми сучасної музейної комунікації. Диференційований підхід до музейної аудиторії. Вивчення музейних відвідувачів за віком, статтю, освітою, інтересами та ін. Проблема вивчення потенційного відвідувача музею.

«Виховання» музейної аудиторії. Співробітництво музеїв і навчальних закладів. Комплексна програма Волинського краєзнавчого музею «Музей — школі», її завдання, структура та виконання.

Соціологічні опитування в музеях Луцька та їх аналіз.

Тема 9. Організація науково-дослідної роботи в музеях.

Планування роботи музеїв. Перспективні і поточні плани. План науково-дослідної роботи музею. Норми часу на виконання різних форм науково-дослідної роботи музейних працівників та їх умовність

Координація діяльності музеїв з іншими науковими установами з метою уникнення дублювання, паралелізму, неузгодженості в дослідженнях і надання взаємодопомоги в проведенні пошуків. Колективні наукові дослідження в музеї: об'єднання відділів, секторів, формування тимчасових проблемних груп. Розвідки, експедиції, відрядження, архівні дослідження.

Етапи науково-дослідницької роботи в музеї: вибір теми, етапи, цільова установка етапів роботи, терміни виконання, форми звітності.

Послідовність роботи над темою. Складання наукової бібліографії, вивчення літератури. Вивчення фондових матеріалів. Наукове комплектування предметів музейного значення. Експозиційна і виставкова робота. Організація освітньої роботи на експозиції (виставці) в музеї. Методична робота. Виступи на круглих столах, конференціях, семінарах різних рівнів.

«Музейний науковий продукт». Введення результатів музеєзнавчих досліджень в науковий обіг. Система відкритих фондів як перша публікація музеєзнавчих досліджень.

Форми публікацій результатів наукових досліджень. Музейна експозиція і виставка як найважливіша форма публікації результатів музейних досліджень. Каталоги експозицій і виставок; методичні розробки екскурсій; наукові описи музейних предметів; експертні висновки на музейні цінності; звіти експедицій та ін.

Створення наукового архіву музею за результатами науково-дослідної роботи музейних працівників. Структура і групи документів. Тематика комплектування. Терміни і умови зберігання. Робота з документами наукового архіву. Використання матеріалу архівів для їх публікації.

Видавнича діяльність музеїв як різновид наукової діяльності: підготовка і видання монографій, збірників наукових праць, каталогів, альбомів, путівників, буклетів, листівок, плакатів, календарів та ін. Участь музеїв у публікації документальних джерел, мемуарів.

Видавнича діяльність Волинського краєзнавчого музею, Луцького історико-культурного заповідника та ін. музеїв Волині.

Звіти про науково-дослідну роботу (проміжні, квартальні, річні): назва, кількість і аналіз роботи над музейними публікаціями: науковими статтями

(опублікованими в наукових збірниках, енциклопедіях, наукових журналах), монографіями, каталогами, концепціями.

Тема 10. Наукові дослідження у музеях різних профілів.

1. Дослідження в краєзнавчих музеях. Колекції краєзнавчих музеїв і особливості науково-дослідної роботи. Полідисциплінарний характер наукових досліджень краєзнавчих музеїв: історичні, археологічні, природничі, мистецтвознавчі. Дослідження проблем і тем, пов'язаних з подіями і явищами історії і культури краю. Вивчення забутих або замовчуваних тем.

Волинський краєзнавчий музей як науково-дослідна установа. Його структура. Особливості наукових досліджень у різних відділах: археології, етнографії, давньої історії, нової і новітньої історії.

Науково-дослідна діяльність районних (Камінь-Каширського, Ківерцівського, Любомльського, Маневицького та ін.) та Нововолинського міського музеїв. Сільські краєзнавчі музеї.

Дослідження волинських істориків,

2. Наукова робота в музеях історичного профілю. Типологія музеїв історичного профілю і специфіка їх наукової діяльності: збирання, зберігання, експонування, вивчення і популяризація пам'яток історії. Національний Музей історії України: дослідження з історії, теорії методики музейної справи.

Наукові дослідження Володимир-Волинського, Горохівського, Берестечківського, Іваничівського та ін. історичних музеїв. Музей історії Луцького братства. Торчинський народний історичний музей імені Григорія Гуртового.

Національний військово-історичний музей України як координаційний центр науково-дослідної роботи військово-історичних музеїв. Волинський регіональний музей українського війська та військової техніки. Дослідження військової історії Волині.

Наукова робота археологічних музеїв. Розробка методики польових досліджень і комплектування фондів. Музей археології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Особливості науково-дослідної роботи етнографічних музеїв. Музеї народної архітектури та побуту в Переяславі-Хмельницькому, Києві, Львові та ін. Науково-дослідна робота Музею історії сільського господарства Волині (с. Рокині Луцького р-ну). Особливості наукової роботи Музею етнографії Волині та Полісся при Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки. Народний етнографічний музей «Світлиця» КЗ Луцький навчально-виховний комплекс «Гімназія № 14».

3. Науково-дослідна робота у художніх музеях. Національний художній музей України. Художній музей у Луцьку. Музей волинської ікони. Робота по вивченню колекцій. Консервація і реставрація музейних предметів. Атрибутування музейних збірок. Підготовка музейних предметів до експонування. Публікації як результат науково-дослідної роботи.

4. Наукові дослідження в музеях природничого профілю. Колекції відділів природи краєзнавчих музеїв. Ботанічні колекції. Проблеми вивчення і експонування музейних предметів.

Геологічний музей при Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки. Вивчення колекцій мінералів та гірських порід.

Колекції навчальних кабінетів біологічного і географічного факультетів СНУ ім. Лесі Українки.

Музей волинського бджільництва. Музей волинського лісу. Музей фауни Шацького лісового коледжу.

Природоохоронна діяльність музеїв.

5. Галузеві та музеї науки і техніки в науково-дослідній роботі. Музей технічного прогресу у Луцьку. Галузеві музеї. Аптека-музей м. Луцьк. Музей історії кінематографії та фотомистецтва Волині. Музей Волинської пошти. Музей Волинської державної телерадіокомпанії. Музей історії становлення судової влади на Волині. Народний музей історії органів внутрішніх справ. Вивчення музейних предметів. Роль музеїв у збереженні культурної спадщини.

6. Науково-дослідна робота меморіальних музеїв. Музей видатних діячів української культури: дослідження життя і творчості М. Лисенка, Лесі Українки, П. Саксаганського, М. Старицького та їх оточення. Наукові конференції та публікації. Національний музей Тараса Шевченка та ін.

Науково-дослідна і Колодяжненського літературно-меморіального музею Лесі Українки, Музею Лесі Українки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, Затурцівського меморіального музею В'ячеслава Липинського. Устилузький народний музей Ігоря Стравінського. Музей академіка Михайла Кравчука у с. Човниця Ківерцівського р-ну. Роль меморіальних музеїв у вивченні життя, творчості, наукової діяльності та ін. окремих особистостей.

Тема 11. Використання фондів музеїв навчальних закладів в організації науково-дослідної роботи.

Дослідження музейних предметів. Наукова атрибуція. Побудова експозицій та виставок. Публікація статей у наукових збірниках. Написання курсових і магістерських робіт.

Досвід Музею археології та Музею етнографії Волині та Полісся при Східноєвропейському національному університеті в організації науково-дослідної роботи студентів.

Учнівські наукові дослідження на базі Народного етнографічного музею «Світлиця» КЗ Луцький навчально-виховний комплекс «Гімназія № 14» та їх впровадження у практичну діяльність.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекц.	Прак т /Семі н	Індив · роб	Сам. роб.
1	2	3	4	5	
Тема 1. Вступ до курсу		2			4

Тема 2. Наукові дослідження в музеях у межах профільних наук		2			
Тема 3. Загальні музеезнавчі дослідження		2			
Тема 4. Наукові дослідження в процесі розробки наукової концепції музею та комплектування фондів		2	3	48	4
Тема 5. Вивчення музейних предметів і колекцій		2	3		6
Тема 6. Дослідження в галузі зберігання й охорони музейних фондів		2	3		6
Тема 7. Наукові дослідження в процесі підготовки музейної експозиції		2	3		6
Тема 8. Музеезнавчі дослідження в галузі музейної комунікації		2	3		8
Тема 9. Організація науково-дослідної роботи в музеях		2	3		6
Тема 10. Наукові дослідження у музеях різних профілів		4	6		8
Тема 11. Використання фондів музеїв навчальних закладів в організації науково-дослідної роботи		2			
Усього годин	144	24	24	48	48

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ / ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема	К-сть годин
1	Тема 1. Дослідницький аспект розробки наукової концепції музею і комплектування фондів. 1. Етапи розробки наукової концепції музею. 2. Основні завдання комплектування фондів. 3. Розробка наукової концепції комплектування. 4. Критеріїв відбору матеріалів до фондової збірки. 5. Форми комплектування фондів, методика, документація.	3
2	Тема 2. Основні етапи вивчення музейних предметів. 1. Музейна атрибуція. 2. Експертиза музейних предметів.. 3. Класифікація музейних предметів. 4. Систематизація музейних предметів. 5. Сучасні електронні засоби систематизації і зберігання наукової інформації. 6. Критичний аналіз та інтерпретація музейних предметів.	3
3	Тема 3. Дослідження в галузі консервації та реставрації	

	<p>музейних предметів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Законодавчо-нормативна база консервації та реставрації пам'яток. 2. Консервація музейних предметів. 3. Науково-реставраційна діяльність музеїв. 4. Особливості реставрації музейних предметів різних груп збереження. 	3
4	<p>Тема 4. Наукове проектування експозиції.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні етапи науково-дослідної роботи в процесі підготовки експозиції. 2. Наукова концепція експозиції. 3. Опрацювання архівних, музейних джерел та літератури. 4. Відбір і наукове вивчення музейних предметів. 5. Тематична структура експозиції. 6. Тематико-експозиційний план. 	3
5	<p>Тема 5. Наукова організація культурно-освітньої діяльності музейних закладів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культурно-освітня діяльність як складова музейної комунікації. 2. Розробка освітньої концепції музею. 3. Розробка культурно-освітніх програм і проектів для конкретної аудиторії. 4. Підготовка методичної документації для різних форм культурно-освітньої діяльності. 	3
6	<p>Тема 6. Робота над науковими темами в музеї.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Складання наукової бібліографії. 2. Вивчення фондів матеріалів. 3. «Музейний науковий продукт». Форми публікацій результатів наукових досліджень. 4. Створення наукового архіву музею за результатами науково-дослідної роботи музейних працівників. 	3
7	<p>Тема 7. Науково-дослідна робота у музеях різних профілів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Полідисциплінарний характер наукових досліджень краєзнавчих музеїв. 2. Типологія музеїв історичного профілю і специфіка їх наукової діяльності. 3. Наукова робота археологічних музеїв. 4. Особливості науково-дослідної роботи етнографічних музеїв. 5. Науково-дослідна робота у художніх музеях 6. Наукові дослідження в музеях природничого профілю. 7. Музеї науки і техніки. 8. Науково-дослідна робота галузевих музеїв. 9. Дослідження життя і творчості видатних особистостей у меморіальних музеях. 	6
	Разом	24

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Тема	К-сть годин
1	<p>Тема 1. Нормативно-правова база науково-дослідної роботи музеїв.</p> <p>1. Закон України «Про музеї та музейну справу».</p> <p>2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність».</p>	4
2	<p>Тема 2. Наукові експедиції музеїв.</p> <p>1. Види музейних експедицій.</p> <p>2. Методика експедиційної діяльності.</p> <p>3. Експедиційна документація.</p>	4
3	<p>Тема 3. Експертиза музейних предметів.</p> <p>1. Мистецтвознавчі методи експертизи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - стилістичний та іконографічний аналіз; - вивчення літературних та документальних джерел. <p>2. Техніко-технологічні методи експертизи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - тестування в ультрафіолетовому випромінюванні; - дослідження в інфрачервоному випромінюванні; - рентгенографія; - хімічні та фізичні експерименти у лабораторних умовах; - сучасні комп'ютерні технології. 	6
4	<p>Тема 4. Розробка наукових основ зберігання музейних предметів.</p> <p>1. Вивчення температурного режиму збереження музейних предметів.</p> <p>2. Дослідження вологісного режиму збереження предметів різних груп збереження.</p> <p>3. Наукові розробки світлових нормативів збереження музейних предметів.</p> <p>4. Біологічний режим.</p> <p>5. Сучасні технічні засоби для створення оптимальних режимів зберігання музейних предметів.</p>	6
5	<p>Тема 5. Наукові основи художнього проектування експозицій / виставок.</p> <p>1. Художня концепція експозиції та її складові.</p> <p>2. Стильові особливості експозиційного простору.</p> <p>3. Колірне просторово-композиційне вирішення експозиційних залів.</p> <p>4. Обладнання і технічні засоби експозиції / виставки.</p> <p>5. Використання комп'ютерного моделювання при створенні експозицій.</p>	6
6	<p>Тема 6. Музейно-педагогічні дослідження.</p> <p>1. Музейна педагогіка як міждисциплінарна область наукового знання.</p> <p>2. Дослідження контактів музею з аудиторією.</p> <p>3. Вивчення місця і ролі музейно-педагогічних засобів у</p>	4

	навчально-виховному процесі. 4. Розробка спеціальних музейно-освітніх програм для дітей. 5. Комплексна програма Волинського краєзнавчого музею «Музей — школі».	
7	Тема 7. Музейно-соціологічні дослідження. 1. Роль соціологічних досліджень у музеєзнавстві. 2. Наукові підходи до проведення соціологічних досліджень у музеях. 3. Вивчення музейної аудиторії. 4. Використання інструментів соціології у процесі збереження і передачі соціальної інформації засобами музейних предметів. 5. Проблеми сучасної музейної комунікації.	4
8	Тема 8. Видавнича діяльність музеїв як різновид наукової діяльності. 1. Каталоги експозицій і виставок. 2. Путівники по музеях. 3. Підготовка буклетів за фондovими збірками музеїв. 4. Видання листівок, плакатів, календарів та ін. 5. Підготовка і видання монографій та збірників наукових праць. 6. Участь музеїв у публікації документальних джерел, мемуарів.	6
9	Тема 9. Науково-дослідна робота музейних установ Волині. 1. Волинський краєзнавчий музей та його відділи. 2. Історико-архітектурні заповідники. 3. Районні і міські музеї Волині. 4. Військові музеї. 5. Музеї художнього профілю. 6. Меморіальні музеї. 7. Галузеві музеї. 8. Музеї при навчальних закладах.	8
	Разом	48

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ (ІНДЗ)

На основі знань, умінь та навичок, одержаних під час лекційних, практичних і семінарських занять, підготувати дослідження на одну із запропонованих тем.

1. Експедиція як форма комплектування фондів Музею Волині і міжвоєнний період.
2. Роль експедицій у комплектуванні фондів Волинського краєзнавчого музею.
3. Археологічні дослідження і комплектування фондів Музею археології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.
4. Етнографічні експедиції Музею етнографії Волині та Полісся при Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки.
5. Атрибуція та експертиза музейних предметів різних груп збереження із фондів Музею етнографії Волині та Полісся при СХУ імені Лесі Українки.
6. Атрибуція та експертиза музейних предметів різних груп збереження із фондів Музею археології СХУ імені Лесі Українки.
7. Умови зберігання творів мистецтва у Музеї Волинської ікони.

8. Особливості зберігання творів мистецтва у Художньому музеї м. Луцька.
9. Наукові рекомендації щодо зберігання предметів різних груп збереження у Музеї етнографії Волині та Полісся при СНУ імені Лесі Українки.
10. Реставраційна майстерня Музею Волинської ікони та її роль у збереженні творів мистецтва.
11. Колірне просторово-композиційне вирішення експозиційних залів Волинського краєзнавчого музею.
12. Наукове обґрунтування побудови експозиції Музею археології СНУ ім. Лесі Українки.
13. Наукове обґрунтування побудови експозиції Музею етнографії Волині та Полісся СНУ ім. Лесі Українки.
14. Наукове обґрунтування побудови експозиції Музею геології СНУ ім. Лесі Українки.
15. Наукове обґрунтування побудови експозиції Музею історії СНУ ім. Лесі Українки.
16. Наукове обґрунтування побудови експозиції Музею Лесі Українки СНУ ім. Лесі Українки.
17. Культурно-освітні заходи Волинського краєзнавчого музею.
18. Організація культурно-освітньої роботи Музею етнографії Волині та Полісся СНУ ім. Лесі Українки.
19. Соціологічні опитування в музеях Луцька та їх аналіз.
20. Розробка путівників по експозиціях музеїв СНУ ім. Лесі Українки, Волинського краєзнавчого музею та ін. музеїв Луцька.
21. Видавнича діяльність Волинського краєзнавчого музею.
22. Видавнича діяльність Луцького історико-культурного заповідника.

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль (макс = 40 балів)		Модульний контроль (макс = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3		
Змістовий модуль	ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
24 балів як середнє арифметичне	16 балів	30	30	100

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на практичних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійні)	1	Студент оволодів навчальним матеріалом на рівні елементарного засвоєння окремих термінів, без зв'язку між ними.

й)	2	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного відтворення окремих фактів, фрагментів навчального матеріалу; висвітлює питання неправильно, безсистемно.
	3	Студент намагається аналізувати матеріал, але з грубими помилками; відсутнє розуміння основної суті питань, висновки і узагальнення; допускає суттєві помилки.
Середній (репродуктивний)	4	Студент відтворює основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; погано орієнтується в основних поняттях.
	5	Студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, але не може зробити чіткі логічні висновки.
	6	Студент намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.
Достатній (алгоритмічно-дієвий)	7	У відповідях студента відтворюється значна частина навчального матеріалу. Студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки.
	8	Студент активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання.
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, у відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
Високий (творчий професійний)	10	У відповідях студента навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки.
	11	Студент активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.

	12	Студент у повному обсязі оволодів навчальним матеріалом, вільно та аргументовано викладає його, виявляє творчу самостійність, знання спеціальної літератури, вміння переконувати і твердо захищати свою точку зору при вирішенні проблемних питань
--	----	--

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на модульних контрольних роботах

4 бали – студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає визначень; не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань; вирішив кілька тестових завдань.

6 балів – студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, уривчаста неструктурована відповідь, майже не орієнтується в першоджерелах, елементарно викладає думку.

10 балів – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, має початковий рівень знань; відсутні мислення та сформованість практичних навичок, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає матеріал, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, правильно вирішив меншість тестових завдань.

16 балів – студент знає і розуміє більше половини навчального матеріалу, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, відповіді непослідовні та нелогічні, правильно вирішив половину тестових завдань.

18 балів – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

20 балів – студент основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, але при викладенні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаючи окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

22 балів – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей, але з певними неточностями. Правильно вирішив більшість тестових завдань.

24 балів – студент вільно володіє навчальним матеріалом, уміє аналізувати і систематизувати інформацію; висловлює стандартну аргументацію при оцінці процесів, явищ; здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу.

26 балів – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано викладає матеріал під час письмових відповідей, має глибокі і міцні знання, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях.

28 балів – студент глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, уміє ставити і розв'язувати проблеми. Правильно вирішив усі тестові

завдання.

30 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, вирішує складні проблемні завдання, самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал письмовій формі..

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бекетова В. М. Науково-дослідна робота музею як головний чинник його подальшого розвитку [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://museum.dp.ua/article0146.html>, назва з екрану.
2. Белова Л. Н. Экспозиция: наука и искусство. Музей и современность. Сб. науч. трудов. М., 1986. С. 13–16.
3. Білавич Д. Особливості виставкової роботи Музично-меморіального музею Соломії Крушельницької у Львові [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://photo-lviv.in.ua/osoblyvosti-vystavkovoji-roboty-muzychno-memorialnoho-muzeyu-solomiji-krushelnytskoji-u-lvovi-video/>, назва з екрану.
4. Білоцерківський краєзнавчий музей — один із чинників формування місцевого патріотизму [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0B0lqe4aDwPgvZ3dmOEVQRVZYMkU/view>, назва з екрану.
5. Божко Л. К. Проблеми комплектування фондів музею на сучасному етапі. Музей і майбутнє. Доповіді та повідомлення наук. конф. До Міжнар. дня музеїв, трав. 1997 р. Наук. видання / Відп. ред. А. М. Шкляр. Дніпропетровськ: Поліграфіст, 1998. С. 40–44 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ru.museum.dp.ua/article0525.html>, назва з екрану.
6. Бредіс Н. Рентгенографічні дослідження в атрибуції та експертизі творів іконопису. Волинська ікона: дослідження та реставрація. Наук. зб. Матеріали XV міжнар. наук. конф., м.Луцьк, 25–26 верес. 2008 р. Луцьк, 2008. Вип.15. С. 105.

7. Бучаста С. І. Науково-дослідна робота Художньо-меморіального музею І. Ю. Рєпіна як основа пам'яткоохоронної діяльності [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.repin.in.ua/sites/default/files/pdf/pereyaslav_buchastaya_0.pdf, назва з екрану.
8. Вайдахер Ф. Загальна музеологія: посібн. / Перекл. з нім. В. Лозинський, О. Лянґ, Х. Назаркевич. Львів: Літопис, 2007. 630 с.
9. Видавнича діяльність Полтавського краєзнавчого музею [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://pkm.poltava.ua/ua/vydavnycha-diialnist.html>, назва з екрану.
10. Виноградова О. В., Дарчук В. Г. Основи музеєзнавства: навч. посіб. Львів: Магнолія 2006, 2012. 182 с.
11. Волинський музей: історія і сучасність. Наук. зб. Вип. 4. Матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої 80-річчю Волинського краєзнавчого музею та 60-річчю Колодяжненського літературно-меморіального музею Лесі України, Луцьк–Колодяжне, 19–20 трав. 2009 р. Луцьк, 2009. 542 с.
12. Волинський музей: історія і сучасність. Наук. зб. Матеріали III Всеукраїнської наук.-практ. конф., Луцьк–Колодяжне, 18–19 трав. 2004 р. Луцьк, 2004. 394 с.
13. Волинський музей. Історія і сучасність. Матеріали та тези наукової конференції до 70-річчя Волинського краєзнавчого музею та 50-річчя Колодяжненського літературно-меморіального музею Лесі України. Наук. зб. Луцьк: Надстир'я, 1999. Вип. 2. 204 с.
14. Гафарова Г. Научно-исследовательская работа азербайджанских музеев в 1950-1960-е гг. (в контексте исследований искусствоведов) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/nauchno-issledovatelskaya-rabota-azerbaydzhanskih-muzeev-v-1950-1960-e-gg-v-kontekste-issledovaniy-iskusstvovedov>, назва з екрану.
15. Голубцова Т. В. Музеи исторического профиля – важные центры исследования истории пропаганды исторических знаний. Музейное дело в СССР. Научные основы работы музеев исторического профиля. М., 1980. С.7–32.
16. Джафарова Н. Р. Научно-исследовательская работа в Национальном Музее Азербайджанской литературы имени Низами Гянджеви НАНА [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://moluch.ru/archive/20/2056/>, назва з екрану.
17. Діяльність музею історії та освіти ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://socgum.phdpu.edu.ua/?page_id=51, назва з екрану.
18. Єлісеєва Т. Музей волинської ікони у дослідженні пам'яток сакрального мистецтва [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://volyn-kraemuseum.at.ua/publ/muzej_volinskoji_ikoni_u_doslidzhenni_pam_jatok_sakralnogo_mistectva/1-1-0-263, назва з екрану.
19. Єрпульова В. М. Актуальні аспекти науково-дослідної роботи Харківського історичного музею [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://museum.kh.ua/academic/sumtsov-conference/1995/article.html?n=535>, назва з екрану.
20. Закон України Про внесення змін до Закону України «Про музеї та музейну

- справу» від 05. 11. 2009 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.google.com/search?client=ubuntu&channel=fs&q=ЗАКОН+УКРАЇНИ...&ie=utf-8&oe=utf-8>, назва з екрану.
21. Ивашкина О. А. Использование материалов музея образовательного учреждения в организации научно-исследовательской работы учащихся [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://io.nios.ru/articles2/1/5/ispolzovanie-materialov-muzeya-obrazovatel'nogo-uchrezhdeniya-v-organizacii-nauchno>, назва з екрану.
 22. Информационные технологии в научно-исследовательской деятельности музея: Программа [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.kreml.ru/research/conferences-and-seminars/informatsionnye-tekhnologii-v-nauchno-issledovatel'skoy-deyatelnosti-muzeya/>, назва з екрану.
 23. Капустина Н. И., Гайда Л. А. Психолого-социологические исследования эффективности музейных программ и занятий для школьников. Музей і майбутнє. Доповіді та повідомлення наук. конф. До Міжнар. дня музеїв, трав. 1997 р. Наук. видання / Відп. ред. А. М. Шкляр. Дніпропетровськ: Поліграфіст, 1998. С. 28–36.
 24. Карелін В., Мельников М. Використання комп'ютерних технологій для дослідження стародавнього іконопису. Волинська ікона: дослідження та реставрація. Наук. зб. Матеріали XII між нар. наук. конф., м. Луцьк, 27–28 жовт. 2005 р. Вип. 12. Луцьк, 2005. С. 65.
 25. Карпов В. Дослідження місця соціології музейної справи у структурі музеєзнавства [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.academia.edu/25476586/ДОСЛІДЖЕННЯ_МІСЦЯ..., назва з екрану.
 26. Карпов В. Теоретичні засади соціології музейної справи як складової частини музеєзнавства [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.academia.edu/25477631/Теоретичні_засади..., назва з екрану.
 27. Ковальчук Є. Музей у сучасному світі: розробка наукової концепції [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://volyn-kraju-mus.at.ua/publ/muzej_u_suchasnomu_sviti_rozrobka_naukovoji_koncepciji/1-1-0-62, назва з екрану.
 28. Кононюк О. Лекційна діяльність як складова культурно-просвітницької роботи музею (на прикладі досвіду роботи Нетішинського краєзнавчого музею). Волинський музей: історія і сучасність. Наук. зб. Вип. 4. Луцьк, 2009. С. 320–322.
 29. Концепция научно-исследовательской работы Государственного историко-архитектурного и этнографического музея-заповедника «Кижы» / Сост. И. В. Мельников [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://kizhi.karelia.ru/library/kontseptsiya-nauchno-issledovatel'skoj-raboty-i-gosudarstvennogo-istoriko-arhitekturno>, назва з екрану.
 30. Короткий довідник термінів з музейної справи / Укл. І. Дорош, Т. Соломонова. Вінниця, 2004. 32 с.
 31. Костюк О. Музейна педагогіка на сучасному етапі. Волинський музей: історія і сучасність. Наук. зб. Вип. 4. Луцьк, 2009. С. 317–320.
 32. Криштапук Л., Вернидубов О. Комунальні та громадські музеї Волинської області в 2012 році (порівняльно-довідковий матеріал). Ч. 1 [Електронний

- ресурс]. Режим доступу: http://volyn-museum.com.ua/board/muzejnikom/komunalni_ta_gromadski_muzeji_volinskoji_oblasti_v_2012_roci_chastina_1_naukovo_doslidnicka_dijalnist/2-1-0-180, назва з екрану.
33. Кротов Ф. Г. Музей как научно-исследовательское учреждение. Музейное дело в СССР. Научные основы работы музеев исторического профиля. Сб. научн. тр. 1980. С. 35–39.
 34. Кушпетюк О. Наукові експедиції (екскурсії) музейних закладів ХІХ – початку ХХ ст. по вивченню історії та старожитностей Волині. Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: зб. наук. ст. Чернівці, 1999. Т. 3. С. 221–225.
 35. Лесная О. Ю. Научно-исследовательская деятельность краеведческих музеев БССР в первое послевоенное время [Электронный ресурс]. Режим доступу: <https://lib.vsu.by/xmlui/bitstream/handle/123456789/7955/%D0%9B%D0%B5%D1%81%D0%BD%D0%B0%D1%8F%20%D0%9E.%D0%AE..pdf?sequence=1&isAllowed=y>, назва з екрану.
 36. Лисікова Г. С. Музей і відвідувач: психолого-соціологічні дослідження. Музей на рубежі епох: минуле, сьогодення, перспективи (матеріали ювілейної міжнар. наук.-практич. конф.). К., 1999. С. 26–27.
 37. Ломунова А. К. Музей и семья. Музееведение. Вопросы теории и методики. М., 1987. С. 138–148.
 38. Ломунова А. К., Юхневич М. Ю. Педагогіка музейная. Российская музейная энциклопедия в двух томах. Т. 2. М.: Прогресс, 2001. С. 77.
 39. Мезенцева Г. Г. Музеезнавство : (на матеріалах музеїв Української РСР): Курс лекцій / Відп. ред. С. М. Чайковський. К.: Вища шк., 1980. 112 с.
 40. Методические рекомендации по составлению аналитического отчета о работе музея за квартал и за год [Электронный ресурс]. Режим доступу: http://museumrb.ru/index.php?option=com_k2&view=item&id=292:metodicheskie-rekomendatsii-po-sostavleniyu-analiticheskogo-otcheta-o-rabote-muzeya-za-kvartal-i-za-god&Itemid=450, назва з екрану.
 41. Митківська Т., Коваль Е. Мікологічна експертиза деяких ікон зі збірки Волинського краєзнавчого музею. Волинська ікона: дослідження та реставрація. Наук. зб. Вип. 13. Матеріали ХІІІ міжнар. наук. конф., м. Луцьк–м. Володимир-Волинський, 2–3 лист. 2006 р. Луцьк, 2006. С. 38.
 42. Митрофанова Т. Г. Напрямки наукової діяльності [Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д. І. Яворницького] [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://museum.dp.ua/directions.html>, назва з екрану.
 43. Михайлова Н. В. Исследовательская работа на базе школьного музея, урок-конференция с использованием экспозиции музея как вид нетрадиционного урока [Электронный ресурс]. Режим доступу: <https://nsportal.ru/shkola/istoriya/library/2012/04/05/issledovatel'skaya-rabota-na-baze-shkolnogo-muzeya-urok>, назва з екрану.
 44. Музееведение: музеи ист. профиля: [учеб. пособие] / Под ред. К. Г. Левыкина, В. Хербста. М.: Высш. шк., 1988. 430 с.
 45. Музееведение. Музеи исторического профиля: Учебн. пос. для вузов по спец. «история» / Под ред. К. Левыкина, В. Хербста. М.: Высшая школа, 1988. 430

с.

46. Музееведение. Учебн. пособ. для студ. спец. 031502 – музеология / Под ред. Н. В. Мягиной. Владимир: Изд-во Владим. гос. ун-та, 2010. 116 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://window.edu.ru/catalog/pdf2txt/348/77348/58439>, назва з екрану.
47. Музейний простір Волині. Режим доступу <http://volyn-museum.at.ua/>
48. Надольська В., Токарська О. Науково-дослідна робота відділу етнографії та народних промислів Волинського краєзнавчого музею [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://eprints.oa.edu.ua/2965/1/Nadolska%20Valentyna%20%26%20Tokarska%20O%20Iha.pdf>, назва з екрану.
49. Наукова діяльність [Національного музею Тараса Шевченка] [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://museumshevchenko.org.ua/page.php?id=31>, назва з екрану.
50. Наукове проектування експозиції [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://studopedia.ru/2_90910_naukove-proektuvannya-ekspozitsii.html, назва з екрану.
51. Наукове проектування експозиції: основні поняття [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://bookster.com.ua/naukove-proektuvannya-ekspozitsiyi-osnovni-ponyattya/>, назва з екрану.
52. Науково-дослідна робота [Національного історико-культурного заповідника «Чигирин»] [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://chigirinzapovidnyk.org.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=58&Itemid=83, назва з екрану.
53. Науково-дослідна робота Черкаського обласного краєзнавчого музею [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ru.museum.dp.ua/article0145-2.html>, назва з екрану.
54. Научно-исследовательская работа [Одесский Литературный музей] [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://museum-literature.odessa.ua/pbasic/lru/tb1/tp3/id2076/s5>, назва з екрану.
55. Олексієнко А. М., Трегуб Н. Є. Формування художнього образу музейної експозиції. Проблеми збереження та відновлення історичної пам'яті. 24–25 трав. 1994 р. Тези доповідей / Під ред. Г. Й. Чернявського. Харків: ХДІК, 1994. – С. 39–40.
56. Ольдерогге Д. А. Музей как научное подразделение исследовательского института. Музейное дело в СССР. Научные основы работы музеев исторического профиля: Сб. науч. трудов. М., 1980. С. 42–45.
57. Організація науково-дослідницької діяльності в музеї [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://moyaosvita.com.ua/mustectvo/organizaciya-naukovo-doslidnicko%D1%97-diyalnosti-v-muze%D1%97/>, назва з екрану.
58. Основні етапи наукового проектування експозиції [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://bookster.com.ua/osnovni-etapy-naukovogo-proektuvannya-ekspozitsiyi/>, назва з екрану.
59. Основні напрямки і види науково-дослідної роботи в музеях [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://studopedia.org/11-64791.html>, назва з екрану.
60. Основні напрямки і види науково-дослідної роботи в музеях [Електронний

- ресурс]. Режим доступу: <http://um.co.ua/4/4-15/4-15051.html>, назва з екрану.
61. Основы музееведения: учебн пос. / Отв. ред Э. А. Шулепова. М.: Едиториал Урсс, 2005. 504 с.
 62. Поправко Е. А. Музееведение [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://abc.vvsu.ru/books/muzeebed/page0012.asp>, назва з екрану.
 63. Пошивайло І. Національний меморіальний комплекс Героїв небесної сотні: стратегічне бачення розвитку на середньострокову перспективу 2016-2021 рр. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.memory.gov.ua/sites/default/files/muzeu_revolyuciyi_gidnosti_prezenta_ciu.pdf, назва з екрану.
 64. Прищепа О. П. Основи музеєзнавства. Навч.-метод. посібник для студентів історичних спеціальностей (за вимогами кредитно-модульної системи). Рівне, 2006. 104 с.
 65. Про внесення змін і доповнень до інструкції про порядок визначення оціночної та страхової вартості пам'яток Музейного фонду України. Наказ Міністерства культури і мистецтв України від 06.08.2002 № 481 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0831-02>, назва з екрану.
 66. Про затвердження Інструкції про порядок визначення оціночної та страхової вартості пам'яток Музейного фонду України. Наказ Міністерства культури і мистецтв України від 13.07.1998 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0496-98>, назва з екрану.
 67. Про музеї та музейну справу : Закон України від 29.06.1995 р. № 249/95–ВР [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80>, назва з екрану.
 68. Проблематика наукової діяльності в музеях [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://prostir.museum/ua/post/36607>, назва з екрану.
 69. Прудников С. Інструкції, що регламентують реставрацію документальних пам'яток у музеях системи Міністерства культури і мистецтв України Бібліотечний вісник. – 2002. – № 3. – С. 43–51.
 70. Пусепліна Н. Становлення розвитку освітньо-виховної діяльності музеїв навчальних закладів [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=pena_2013_3_24, назва з екрану.
 71. Рожко В. М. Національна музейна політика: засади наукової діяльності музейних інституцій [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://prostir.museum/ua/post/37778>, назва з екрану.
 72. Рутинський М. Й., Стецюк О. В. Музеєзнавство: навч. посібник. К.: Знання, 2008. 428 с.
 73. Салата О. О. Основи музеєзнавства. Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Історія». Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 164 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/12175/1/O_Salata_NMP_OM_IS.pdf, назва з екрану.
 74. Специфіка та напрями науково-дослідної діяльності музею [Електронний

- ресурс]. Режим доступу: <http://moyaosvita.com.ua/mustectvo/specifika-ta-napryami-naukovo-doslidno%D1%97-diyalnosti-muzeyu/>, назва з екрану.
75. Старикова Ю. А. Музееведение: пособие. М. : Приор-издат, 2006. 126 с.
 76. Статут Бережанського краєзнавчого музею: Науково-дослідна діяльність [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://rrada.ber.te.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=875:2014-05-13-13-06-02&catid=56:2012-01-31-15-36-09&Itemid=79, назва з екрану.
 77. Троненко Г. А. Створення в Національному музеї історії України експериментальних експозицій та об'єктивне висвітлення історії України ХХ століття: досвід та проблеми. Музей на рубежі епох: минуле, сьогодення, перспективи (матеріали ювілейної міжнародної науково-практичної конференції). К., 1999. С. 40.
 78. Цитович В. До проблеми датування ікони «Богоматір Холмська». Волинська ікона: дослідження та реставрація: матеріали XI міжнар. наук. конф., м. Луцьк, 3–4 листоп. 2004 р. Наук. зб. Вип. 11. Луцьк, 2004. С. 138–142.
 79. Цитович В. Дослідження ікони «Богоматір Холмська» в ультрафіолетових променях / Володимир Цитович // Волинська ікона: дослідження та реставрація: матеріали X міжнар. наук. конф., м. Луцьк, 17–19 верес. 2003 р. Наук. зб. – Луцьк, 2003. – Вип. 10 – С. 98.
 80. Чикрина В. А. Организация исследовательской деятельности учащихся на базе школьного литературно-» ккраеведческого музея [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/organizatsiya-issledovatel'skoj-deyatelnosti-uchaschihsya-na-baze-shkolnogo-literaturno-kraevedcheskogo-muzeya>, назва з екрану.
 81. Членова Л. Використання радіо-вуглецевого методу для датування творів українського живопису XIII–XVI ст. з колекції Національного художнього музею України. Пам'ятки сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть: питання дослідження, збереження та реставрації. Матеріали VI міжнар. наук. конф. по волинському іконопису, м. Луцьк, 1–3 груд. 1999 р. Луцьк: Надстир'я, 1999. С. 92–95.
 82. Шевченко В. В., Ломачинська І. М. Музеезнавство: навч. посіб. К.: Україна, 2007. 288 с.
 83. Шляхтина Л. М. Основы музейного дела. Теория и практика : учеб. пособие. М.: Высш. шк., 2005. 184 с.
 84. Экспозиционная и научно-исследовательская деятельность музеев [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://studbooks.net/682538/kulturologiya/ekspozitsionnaya_nauchno_issledovatel'skaya_deyatelnost_muzeev, назва з екрану.
 85. Этапы научно-исследовательской работы в музее (Выбор темы, этапы, целевая установка этапов работы, формы отчетности) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pandia.ru/text/80/178/36087.php>, назва з екрану.
 86. Юренева Т. Ю. Музееведение : учеб. пособие для вузов. М.: Академ. проект, 2006. 560 с.
 87. Юрчук О. П. Нетрадиційні форми роботи з дітьми молодшого віку. Музей на рубежі епох: минуле, сьогодення, перспективи (матеріали ювілейної міжнародн. наук.-практ. конф.). К., 1999. С. 45–46.

88. Юхневич М. Ю. Об эффективности воздействия экспозиции на посетителя (постановка проблемы). Теоретические вопросы научно-просветительной работы (по материалам социологических исследований). М., 1984. С. 26–37.

10. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Мета і завдання курсу «Науково-дослідна робота музеїв».
2. Нормативно-правова база науково-дослідної роботи музеїв.
3. Специфіка науково-дослідницької роботи в музеї.
4. Характеристика основних джерел з науково-дослідної роботи музейних установ та історіографія проблеми.
5. Основні напрями науково-дослідницької роботи музею та музейних співробітників.
6. Спеціальні наукові дослідження музейних працівників в обсязі профільних наук.
7. Науково-дослідні музеї України.
8. Основні напрямки загальних музезнавчих досліджень та їх пріоритетність.
9. Наукова концепція створення музею.
10. Дослідницький аспект комплектування музейних фондів.
11. Види комплектування фондів.
12. Експедиція як форма комплектування фондів. Види музейних експедицій.
13. Методика експедиційної діяльності.
14. Експедиційна документація.
15. Музейна атрибуція.
16. Експертиза музейних предметів.
17. Нормативна база атрибуції та експертизи культурних цінностей.
18. Класифікація музейних предметів: мета та види.
19. Систематизація музейних предметів.
20. Критичний аналіз та інтерпретація музейних предметів.
21. Технічне і кадрове забезпечення збереження і охорони фондів.
22. Вивчення температурного, вологісного, світлового, біологічного режимів збереження пам'яток.
23. Мікологічна експертиза музейних предметів.
24. Сучасні технічні засоби для створення оптимальних режимів зберігання музейних предметів різних груп збереження.
25. Особливості зберігання творів мистецтва у Музеї волинської ікони та Художньому музеї м. Луцька.
26. Проблеми збереження предметів у Музеї етнографії Волині та Полсся при СНУ ім. Лесі Українки.
27. Режим охорони музейних предметів на попередження крадіжок, захисту від стихійних явищ, війни, техногенних катастроф, актів вандалізму та ін.
28. Захист культурної спадщини в зоні Чорнобильської катастрофи.
29. Законодавчо-нормативна база консервації та реставрації пам'яток.
30. Консервація музейних предметів.
31. Науково-реставраційна діяльність музеїв.
32. Особливості реставрації музейних предметів різних груп збереження.
33. Науково-реставраційна діяльність Музею Волинської ікони.

34. Основні етапи науково-дослідної роботи в процесі підготовки експозиції.
35. Тематико-експозиційні плани.
36. Наукове обґрунтування художнього проектування експозиції.
37. Науково-дослідна діяльність з підготовки науково-допоміжних- матеріалів виставки / експозиції.
38. Використання наукових знань профільних і суміжних галузь при підготовці музейних експозицій.
39. Особливості побудови експозиції Музею археології СНУ імені Лесі Українки.
40. Особливості побудови експозиції Музею етнографії Волині та Полісся при СНУ імені Лесі Українки.
41. Музейна експозиція як форма музейної комунікації.
42. Музейні предмети як об'єкти комунікації.
43. Культурно-освітня діяльність музейних закладів як складова музейної комунікації.
44. Музейно-педагогічні дослідження.
45. Музейно-соціологічні дослідження.
46. «Виховання» музейної аудиторії.
47. Комплексна програма Волинського краєзнавчого музею «Музей — школі».
48. Планування науково-дослідної роботи музеїв.
49. Етапи науково-дослідницької роботи в музеї.
50. «Музейний науковий продукт».
51. Форми публікацій результатів наукових досліджень.
52. Створення наукового архіву музею.
53. Видавнича діяльність музеїв: каталоги експозицій і виставок.
54. Видавнича діяльність музеїв: путівники по музеях.
55. Підготовка музеями буклетів за фондovими збірками музеїв.
56. Видання музеями листівок, плакатів, календарів та ін.
57. Підготовка і видання музеями монографій та збірників наукових праць.
58. Участь музеїв у публікації документальних джерел, мемуарів.
59. Видавнича діяльність Волинського краєзнавчого музею.
60. Видавнича діяльність районних музеїв Волині.
61. Звіти про науково-дослідну роботу музейних працівників.
62. Полідисциплінарний характер наукових досліджень краєзнавчих музеїв.
63. Волинський краєзнавчий музей як науково-дослідна установа.
64. Науково-дослідна діяльність районних музеїв Волині.
65. Наукова робота в музеях історичного профілю.
66. Дослідження військової історії Волині у Волинському регіональному музеї українського війська та військової техніки.
67. Наукова робота археологічних музеїв.
68. Особливості науково-дослідної роботи етнографічних музеїв.
69. Науково-дослідна робота у художніх музеях.
70. Наукові дослідження в музеях природничого профілю.
71. Галузеві та музеї науки і техніки в науково-дослідній роботі.
72. Науково-дослідна робота меморіальних музеїв.
73. Науково-дослідна робота музеїв при навчальних закладах.
74. Використання фондів музеїв навчальних закладів в організації науково-

дослідної роботи.